

SAOPŠTENJE

FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA/ YEAR I

SARAJEVO, 28.12.2015.

BROJ/ NUMBER 1

OKOLIŠ

ENVIRONMENT

PRERADA I ODSTRANJIVANJE OTPADA

WASTE RECOVERY AND DISPOSAL

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine po prvi puta objavljuje podatke o preradi i odstranjivanju otpada u Bosni i Hercegovini za referentnu 2014 godinu.

Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina for the first time publishes data on recovery and disposal of waste in Bosnia and Herzegovina, reference year 2014.

Izveštajne jedinice su poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata koji su registrirani kao sakupljači otpada prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša.

Reporting units are business entities and parts of business entities that are registered as waste collectors which are classified by NACE Rev. 2. in the field of activity E – Water supply; sewerage, waste management and remediation activities.

Poslovni subjekti koji vrše preradu i odstranjivanje otpada, prikazuju količine otpada koje su u referentnom periodu preuzete od drugih s namjerom daljeg upravljanja otpadom.

Legal entities engaged in processing and removal of waste, show the amount of waste taken from others during the reference period with the intention of further waste management.

Imajući u vidu pokrivenost izvještajnih jedinica samo za oblast E – klasifikacije djelatnosti BiH, , ukupna količina prerađenog i odstranjenog otpada iznosila je 588.617 tona u 2014 godini.

Taken into account coverage of reporting units for only above mentioned NACE Section E in 2014 the total quantity of recovered and disposed waste was 588.617 tons

Od ukupne količine prikupljenog otpada 90% je prikupljeno sa područja Bosne i Hercegovine, uvoz iz drugih zemalja je iznosio 1% a uskladištena količina je iznosila 9%.

Of the total amount 90% of collected waste was collected from the territory of Bosnia and Herzegovina, imports from other countries amounted to 1% and stored amount of waste reached 9%.

Od ukupne količine prikupljenog otpada 11% je bilo privremeno uskladišteno, 52% prerađeno i 37% predato drugom poslovnom subjektu na dalju preradu i zbrinjavanje.

Of the total amount of waste collected 11% was temporary stored, 52% processed and 37% handed over to another business subject for further processing and disposal.

Direktive i zakoni EU, a prije svega Direktiva 94/62/EC o ambalaži i ambalažnom otpadu, postavljaju princip „produžene odgovornosti proizvođača“, da recikliraju i iskoriste ambalažni otpad koji nastaje na tržištu nakon konzumiranja njihovih proizvoda. Posmatrajući period 2011-2014, trend pokazuje porast ukupne količine prikupljenog otpada, kao i porast količine predate drugome na upravljanje.

EU Directives and laws, primarily Directive 94/62 / EC on packaging and packaging waste, set the principle of "extended producer responsibility" to recycle and utilize packaging waste generated in the market after the consumption of their products. During period 2011-2014 an increase in total amount of waste collected is observed, as well as the increase in the volume given to others for disposal.

Tabela 1. IZVORI PRERAĐENOG I ODSTRANJENOG OTPADA, tona.

Table 1. Sources of recovered and disposed waste, tons.

	UKUPNO <i>TOTAL</i>	Sa područja BiH <i>From BiH territory</i>	Uvezen iz drugih država <i>Imported from other</i>	Privremeno uskladišten <i>Temporary stored</i>
2011	565.100	532.572	112	32.416
2012	587.764	537.540	1.272	48.952
2013	492.173	439.007	4.323	48.843
2014	588.617	528.169	5.774	54.674

Tabela 2. NAČIN UPRAVLJANJA OTPADOM, tona.

Table 2. Waste management types, tones.

	UKUPNO <i>TOTAL</i>	Privremeno skladištenje - stanje na dan 31.12 <i>Temporary stored waste as of 31.12.</i>	Prerađene količine otpada R - postupak <i>Recovered waste R - operations</i>	Odstranjene količine otpada D - postupak <i>Disposed wastes D - operations</i>	Količine otpada predate drugom na upravljanje <i>The quantities of waste given to others for management</i>
2013	492.173	53.491	310.760	657	127.265
2014	588.617	62.991	308.021	840,1	216.766

Grafikon 1. NAČIN UPRAVLJANJA OTPADOM, '000 tona.

Graph 1. Waste management types, '000 tones.

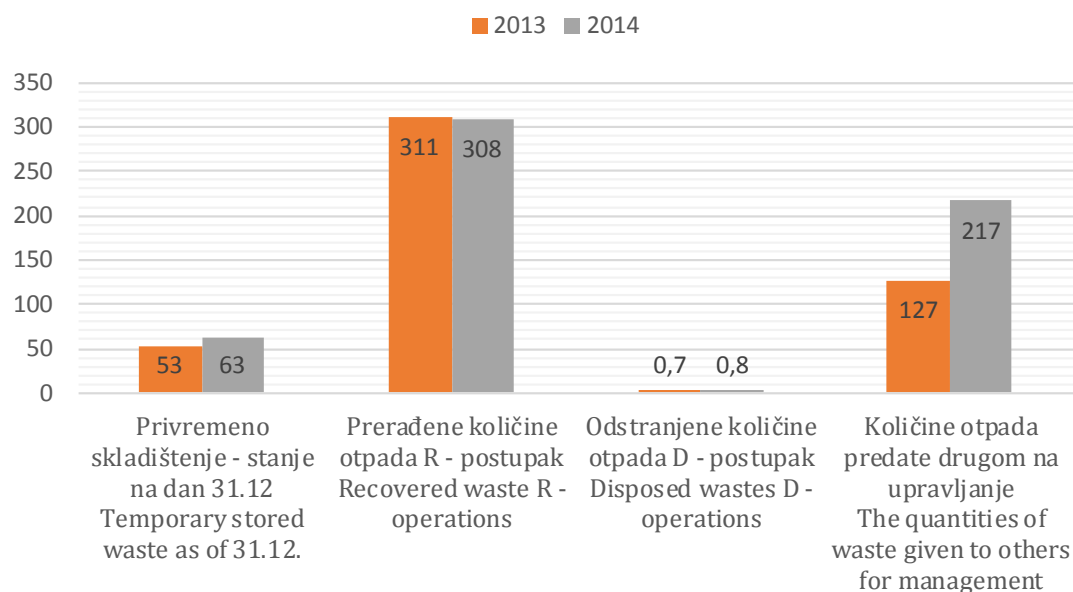
Tabela 3. KOLIČINE PRERAĐENOG I ODSTRANJENOG OTPADA, BiH, tona.

Table 3. Amount of processed and disposed waste, BiH, tones.

Vrste postupaka za povrat komponenti <i>Types of recovery operations</i>	Vrste postupaka zbrinjavanja <i>Method of disposal operations</i>
Postupci "R" <i>"R" Operations</i> R2, R3, R4, R5 i R11	Postupci "D" <i>"D" Operations</i> D1 i D9
310.760	657

Tabela 4. POSTUPCI POVRATA KOMPONENTI U SKLADU S ANEKSOM II REGULATIVE O STATISTICI OTPADA

Table 4. Recovery of components procedures in accordance with Annex II of regulation on waste statistics

R1	Korišten uglavnom kao gorivo ili drugo sredstvo za proizvodnju energije	<i>Use principally as a fuel or other means to generate energy</i>
R2	Obnavljanje/regenerisanje rastvarača	<i>Solvent reclamation/regeneration</i>
R3	Recikliranje/obnavljanje organskih materija koje se ne koriste kao rastvarači	<i>Recycling/reclamation of organic substances which are not used as solvents</i>
R4	Recikliranje/obnavljanje metala i metalnih spojeva	<i>Recycling/reclamation of metals and metal compounds</i>
R5	Recikliranje/obnavljanje drugih anorganskih materijala	<i>Recycling/reclamation of other inorganic materials</i>
R6	Regenerisanje kiselina ili baza	<i>Regeneration of acids or bases</i>
R7	Povrat komponenti koje se koriste za smanjenje zagađenja	<i>Recovery of components used for pollution abatement</i>
R8	Povrat komponenti iz katalizatora	<i>Recovery of components from catalysts</i>
R9	Ponovno rafiniranje otpadnih ulja ili drugi načini ponovne upotrebe otpadnih ulja	<i>Oil re-refining or other reuses of oil</i>
R10	Tretman tla u svrhu poljoprivrednog ili ekološkog poboljšanja	<i>Land treatment resulting in benefit to agriculture or ecological improvement</i>
R11	Upotreba otpada nastalog bilo kojim postupkom R1 do R10	<i>Use of wastes obtained from any of the operations numbered R1 to R10</i>

Tabela 5. POSTUPCI ODSTRANJIVANJA U SKLADU S ANEKSOM II REGULATIVE O STATISTICI OTPADA

Table 5. Disposal procedures in accordance with Annex II of regulation on waste statistics

D1	Odlaganje u ili na kopno (npr. deponije itd.)	<i>Deposit into or onto land (e.g. landfill, etc.)</i>
D2	Tretman tla (npr. biorazgradnja tekućih ili blatnih otpada u tlu itd.)	<i>Land treatment (e.g. biodegradation of liquid or sludgy discards in soils, etc.)</i>
D3	Duboko utiskivanje otpada (npr. utiskivanje otpada pumpama u bušotine, iscrpljena ležišta soli, prirodne šupljine)	<i>Deep injection (e.g. injection of pumpable discards into wells, salt domes or naturally occurring repositories, etc.)</i>
D4	Odlaganje u površinske bazene (npr. odlaganje tekućih ili muljevitih otpada u jame, jezera ili lagune itd.)	<i>Surface impoundment (e.g. placement of liquid or sludgy discards into pits, ponds or lagoons, etc.)</i>
D5	Odlaganje u posebno konstruisane deponije (npr. odlaganje u vodonepropusne ćelije koje su poklopljene i izolirane jedna od druge i okoliša itd.)	<i>Specially engineered landfill (e.g. placement into lined discrete cells which are capped and isolated from one another and the environment, etc.)</i>
D6	Ispuštanje u vodno tijelo, osim u mora/okeane	<i>Release into a water body except seas/oceans</i>
D7	Ispuštanje u mora/okeane, uključujući ukapanje u morsko dno	<i>Release into seas/oceans including sea-bed insertion</i>
D10	Spaljivanje na zemlji	<i>Incineration on land</i>
D12	Trajno skladištenje (npr. skladištenje kontejnera u rudniku itd.)	<i>Permanent disposal (e.g. emplacement of containers in a mine, etc.)</i>

METODOLOGIJA

Podaci o otpadu prikupljeni su Godišnjim izvještajem o preradi i odstranjivanju otpada u Bosni i Hercegovini za referentnu 2014 godinu.

Izvještajne jedinice su poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša. Oblast je 38 - Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; reciklaža materijala.

Izvještaj se zasniva na evidenciji i dokumentaciji, a tamo gdje nije moguće, na procjeni.

Regulativa 2150/2002/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 25. novembra 2002. godine obavezuje izvještavanje Evropskog statističkog ureda (EUROSTAT) o statističkim podacima o otpadu, kao i korištenje zajedničkih definicija i klasifikacija.

Statistički podaci o obradi otpada raščlanjuju se u sljedećih pet kategorija obrade:

1. povrat energije (R1)
2. spaljivanje otpada (D10)
3. povrat otpada (osim povrata energije) (R2 do R11)
 - 3a: reciklaža
 - 3b: nasipavanje
4. odlaganje otpada na odlagalište (D1, D5, D12)
5. ostali oblici zbrinjavanja (D2, D3, D4, D6, D7).

Postupke povrata i zbrinjavanja (navedeni pod šiframa R i D) treba shvatati i primjenjivati dosljedno kako bi dobiveni podaci bili uporedivi.

Osnovna načela za razlikovanje između postupaka prerade i postupaka zbrinjavanja su:

- Odluka o tome da li obrada otpada predstavlja postupak prerade ovisi o glavnom cilju postupka.
- Glavni cilj postupka prerade mora biti da otpad bude koristan, jer zamjenjuje druge materijale.

METHODOLOGY

Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina for the first time publishes data on processing and removal of waste in Bosnia and Herzegovina for reference year 2014.

Reporting units are companies or parts of companies with 10 and more employees which are classified by NACE Rev. 2. in the field of activity E – Water supply; sewerage, waste management and remediation activities. Section is 38 - Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery.

Report is based on records and documentation, and where that is not possible on estimation.

Regulation 2150/2002/EC of the European Parliament and the Council of 25 November 2002 requires reporting to the European Statistical Office (EUROSTAT) about the statistical data on waste, as well as the use of common definitions and classifications.

Statistics on waste treatment are broken down into the following five treatment categories:

- 1. energy recovery (R1)*
- 2. waste incineration (D10)*
- 3. recovery (other than energy recovery) (R2 to R11)*
 - 3a: recycling*
 - 3b: backfilling*
- 4. landfilling (D1, D5, D12)*
- 5. other forms of disposal (D2, D3, D4, D6, D7).*

Recovery and disposal operations (hereinafter referred to as R and D codes) must be understood and applied in a consistent way so that the data produced are comparable.

Following are the basic principles for distinguishing between recovery and disposal operations:

- The decision as to whether the treatment of waste constitutes a recovery operation depends on the principal objective of the operation.*
- The principal objective of a recovery operation must be that the waste serves a useful purpose BY replacing other materials.*

DEFINICIJE

Otpad: svaka tvar ili predmet određen kategorijama otpada propisanim provedbenim propisom Zakona o upravljanju otpadom FBiH (Sl. novine FBiH 33/03), i Zakona o upravljanju otpadom RS (Sl. Gl. 53/02) koje posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti.

Tretman: fizički, termalni, hemijski ili biološki procesi, uključujući sortiranje, koji mijenjaju karakteristike otpada u cilju smanjivanja količine ili opasnih osobina, olakšavaju rukovanje ili povećavaju povrat komponenti otpada.

Povrat komponenti: povrat materijala i energije iz iskorištenih proizvoda ili otpada u privredni sistem primjenom određenog tehnološkog postupka ili spaljivanjem.

Skladištenje: odlaganje otpada od strane proizvođača unutar postrojenja i pogona, a najviše 3 godine, na način koji isključuje opasnost po okoliš i ljudsko zdravlje.

Deponija: znači mjesto odlaganja otpada u svrhu konačnog odlaganja na površini ili ispod površine zemljišta.

Odstranjivanje otpada: svaki postupak tretmana ili odlaganja otpada u skladu sa odredbama Zakona.

Obrada: svaki postupak prerade ili odstranjivanja otpadne opreme u skladu o Zakonu o upravljanju otpadom, nakon što je otpadna oprema predata u postrojenje za obradu zbog sprječavanja zagađenja.

Reciklaža: ponovno korištenje otpadnih materijala u proizvodnji za prvobitnu svrhu ili za druge namjene, osim energetske prerade.

Skladište: objekat ili prostor u objektu koji koristi proizvođač ili uvoznik ili u njihovo ime i za njihov račun drugo lice, uređen za preuzimanje otpadne opreme i za privremeno skladištenje prije predaje u postrojenje za obradu.

Operater sistema: pravno lice, na koje su proizvođači ili uvoznici prenijeli obavezu upravljanja i zbrinjavanja otpadom..

Sopstvena prerada: prerada (recikliraje, spaljivanje u energetske svrhe, kompostiranje...) otpada kojeg je firma sama generisala i sami preradili na lokaciji vašeg preduzeća.

Proizvodni otpad: otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, a po sastavu i svojstvima razlikuje se od komunalnog otpada. Proizvodnim otpadom ne smatraju se ostaci iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača.

Proizvođač otpada: svaka osoba čijom aktivnošću nastaje otpad (izvorni proizvođač) i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom, mijenja sastav ili osobine otpada.

DEFINITIONS

Waste: any substance or item determined by certain waste categories prescribed by the Law on Waste (O.G. FBiH No. 33/03) and the Law on Waste RS (O.G. RS, No. 53/02), discarded, or intended to be discarded by the holder.

Treatment: physical, thermal, chemical or biological processes, including sorting, that change the characteristics of waste in order to minimize the amount of or dangerous properties, facilitate handling or increase the recovery of waste components.

Components Recovery: material and energy recovery of used products or waste in the economic system by applying certain technological process or burning.

Storage: storing the waste by its producers within the facilities and its operation for a maximum of three years, in a way which excludes the threat to the environment and human health.

Landfill: location of waste disposal for the purpose of final disposal on the surface or below the surface of the land.

Waste disposal: any treatment process or disposal of waste in accordance with the Law.

Processing: any process of transformation or removal of waste equipment under the Law on Waste Management, after the waste equipment was handed over to the treatment facility to prevent pollution.

Recycling: reuse of waste materials in the production for the original purpose or for other purposes, except energy processing.

Storage: a building or part of the building used by the manufacturer or importer, or in their name or on their behalf by another person, governed for waste equipment download and for temporary storage before handing in treatment facility.

System operator: legal entity on which the distributors or importers transferred the duty for waste management and disposal.

Self-processing: processing (recycle, incineration for energy purposes, composting ...) waste that you generate yourself and on the location of your company.

Production waste: waste generated in the production process in industry, crafts and other processes, and its composition and properties differ from municipal wastes. Residues from the manufacturing process that are used in the production process of the same manufacturer are not considered production waste.

Waste producer: any person whose activity generates waste (original producer) and / or which by the previous treatment, mixing or other treatment, changes the composition or characteristics of waste.

Izdaje i štampa Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 911 911 · Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622
Elektronska pošta/E-mail : bhas@bhas.ba · Internetska stranica/Web site: <http://www.bhas.ba>

Odgovara: Velimir Jukić, Direktor
Person responsible: Velimir Jukić, Director

Saopštenje pripremio: Mirza Agić
Prepared by: Mirza Agić

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu
First Release data are also published on the Internet
